

örház-
szabad
l java-
sedvén,

álvsze-
képe-
nozzám
djenek
folya-
sznek.
ó 9-én

k ó.
m.

(1-52)

k, megyék,
vetkezetek,
teknek.
onatkozik.

ny.

iletének
Fiselej-
hó 15-én
házánál

12.

óság.

itott.

mond
Grób

2-15.7)

go
és
át
k.

40.7)

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdaja
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybeeskerek, 1904.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

XXXIII. évfolyam. 36. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hónapra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetését
adókban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, február 15.

Quousque tandem?

Budapest, február 15.

Ha az Alföldön késő nyáron meg-
ered az eső s kevés megszakítással heteken
át tart, oly feneketlenek lesznek az utak,
hogy még az üres kocsi is csak elő-
fogattal és csak oly lassan haladhat, hogy
az utas még az életét is meg tudja
ha különben rendes körülmények közt
tele lenne is életkedvvel. Ez a keserves
állapot elhúzódik az egész őszön át, tart
egész télen, tavasszal még rosszabb lesz
és csak akkor lesz tűrhetőbb, az utak
csak akkor lesznek ismét járhatóak ha a
nap kifejtheti teljes hatalmát

Ezt az őszállapotot, a kulturától való el-
maradottságot tapasztaljuk már egy évnél
régebben a parlament kocsiján és a par-
lament forradalmával szemben ugyanazt a
nembánomságot figyeljük meg a ma-
gyar népnél, melyet a természet hatalmá-
nak nyilvánulásaival szemben látunk nála.
A parlament pártok egyes szilánkjai a par-
lament gép elé vetik magukat és vizes
beszédekkel képesek annak útját feneket-
lenné és járhatatlanná tenni. A magyar
nép pedig a kocsi ül és nyugodtan nézi a
dolgot, csak néz és néz, de nem mozdul.

Nagyon különös, hogy a népjelemben
a szélsőségek oly közel lakhatnak egymás-
hoz. Egy nemzetet sem lehet oly könnyen
lángra lobbantani, mint a magyart, egyik
sem pezdül fel oly könnyen és hevesen,
mint a magyar, de egyiknek sincs oly
bámulatos flegmája, mint ugyanannak a
magyar nemzetnek. Ezeket az ellentétes tulaj-
donságokat maga a természet fojtotta beléje
s ezért nem szabad rajta csodálkozni. Év-
századokon át látta, hogy folyóinak áradásai
mint rontottak ki medreikből ézengéshez

hasonló zugással és mint öntöttek el nagy
kiterjedésű termékeny síkságokat piszkos
vizekkel és évszázadokon át megtanulta a
beletörődést a felázott, feneketlen utak
nyomorúságába, míg mérnökök jöttek és a
folyókat szabályozták, vasutakat építettek,
kútakat fektettek. A természetet megfekte-
ték és iparkodnak tovább is feketé-
tani. De mikor fognak végre erős kézzel feketé-
tenni a parlament gonosz lelkek oktalan
és bűnös üzelmére? Meddig tart még a
türelem, meddig tűrjük még igazi keleti
fatalizmussal, hogy a politikai vízőzön el-
öntsön bennünket és meddig nézzük még
mindezt ölbe tett kézzel tétlenül? Quousque
tandem?!

Nem tudunk a kérdésre felelni, mert
a kormány, melytől első sorban várunk
kezdemenykezést, még nem jutott el türelme
végéhez, de a földön mi sem tart örökké
és csak éppen ez a türelem tartana örökké,
a bűnös obstrukciónak a rombolásban
tolló ördögi kedve, a pusztítás dühöngő
eleme lenne örökéletű?

Ez nem lehet, nem szabad, hogy
legyen. Valaminek történnie kell és azt
bízjuk már csak rövid néhány nap kér-
dése, hogy fog is történni.

A delegációk ülésének végeztével most
újra megindul a parlamenti élet s az ob-
strukció özönvizeinek nem szabad végkép
tönkre tenni alkotmányos életünket

A vörös-kereszt közgyűlése.

— február 15.

Az országos vörös-kereszt egyesület toron-
tárvármegyei választmánya és a nagybeeskereki
fiók-egylet tegnap délelőtt tartotta közgyűlését a
a vármegyei ház főispáni kistermében dr. Dellima-
nics Lajosné és dr. Dellimanics Lajos
főispán közös elnöklésével.

A közgyűlésen a választmány tagjai szép
számmal jelentek meg s az évi jelentés élénk
tanúságot tesz egy a torontáli választmány mint
a nagybeeskereki fiók agitálásáról s jeles veze-
téséről.

A közgyűlésen jelen voltak: Napholtz
Agostonné, dr. Mangold Samuné, özv. Steimbach
Antalné, Steinitzer Gézané, Grandjean Ede, dr.
Mangold Samu, Mencer Lipót, Partilla Géza,
Popovics Péci Szilárd, Steinitzer Géza, Weisz
Izidor választmányi tagok és Tullies György titkár.

Miután dr. Dellimanics Lajosné üdvözlő
a megjelenteket s a gyűlést megnyitja, ifj. Tul-
lies György titkár betervezi a számadásokat
s vázolja az egyesület működését.

A számadások szerint a torontáli választ-
mány vagyona 9593 korona 63 fillér, a nagybees-
kereki fiók-egyesületé pedig 4437 korona 71 fillér.

A titkár jelelti, hogy néhány fiók megszűnt,
de több helyen, így Törökbecsén, Szerb-Itében
ujak vannak alakulóban s kilátás van rá, hogy
nemcsak még több új fiók alakul, de a meg-
szűnteket is életre lehet támasztani s dr. Dellima-
nics főispán ez irányban a sikerre való kilá-
tással munkálkodik közre.

A vidéki fiókok szervezésére a választmány
fölfogja kérni főmegbízottul dr. Pacséri Károly
kir. tanfelügyelőt, megbízottakul pedig Marton
Audort és Petrács Gyulát.

A közgyűlés a számadásokat s a jelentést
tudomásul veszi s a fölmentvényt minden irány-
ban megadja.

Ezután a választmányt a következő új ta-
gokkal egészítették ki: Jankó Ágost, Jankó
Agostonné, Hausner Achillesné, dr. Pacséri
Károly, Zsiross Lajosné.

A választmány Nagybeeskereken háboru
esetére 12 szállíthatatlan beteg részére betegüdítő
állomást állít fel.

A betegüdítő állomás kezelő bizottságának
elnöke Mencer Lipót, tagok: dr. Dellimanics

A „TORONTÁL“ tárcája

A társadalmi érintkezés formáiról.

Irta és a nagybeeskereki Szabad Liceum 1904. évi febr. 14.
felolvasó-estélyen felolvasta
dr. Pacséri Károly.

Az emberi társadalmat az emberi testtel,
az emberi organizmussal szokás összehasonlítani.
Parusa a Védák költője, Plató a Politeia szer-
zője, Menenius Agrippa a Mons sacer-re kivonuló
plebejusok visszatérítője Rómába, Szt. Pál a
nemzetek apostola, Hobbes angol bölcsele a
politikai abszolutizmus megalapítója s legújabbán
a sociológusok: Comte, Spencer, valamennyien
az emberi testhez hasonlítják az emberi társad-
almat.

Az emberi test, organizmus akkor egészséges,
ha szervei: az agy az idegrendszer központja,
a szív a vérkeringés központja, a gyomor a
táplálkozás szerve egészségesek.

Az emberi társadalom is csak akkor egész-
séges, ha agya, vagyis azon ideák, melyek gondolat-
világát irányítják, mozgatják, életrevalók; ha zive
vagyis azon érzelmek, melyek akaratait irányítják,
az Isten, ember és hazaszeretet törvényei szerint
a vallási, erkölcsi és hazafias érzelmek erőtel-
duzzadnak; ha gyomra vagyis közgazdasági ténye-
zői: az agrikultúrája, ipara és kereskedelme
virágzanak.

Egészségesek-e ma az emberi társadalom
szervei? Ha egészségesek volnának akkor nem
hallanánk panaszokat mindenfelől, akkor boldog-
ság honolna mindenütt.

Sajnos az emberi társadalom bizonyos
beteg szimptomákat mutat. Nem beszélnek most
az 1500 millióból álló őszemberiségről, melynek
javarésze a keresztény civilizációtól távol, sze-
rintünk nem igaz isteneknek, nem a szeretet,
hanem a boszu isteneknek, sőt bálványoknak
áldoz — az emberiség 1500 milliójából ugyanis

csak 450 millió a keresztény, azaz az össz-
emberiség mintegy 30%-a, a többi 1050 millióból,
mely az őszemberiség mintegy 70%-át képezi,
180 millió mohamedán (11.5%), 7 millió zsidó
(0.16%), 180 millió Brahma követője [(hinda)
(11.5%)], 500 millió buddhista [(kinai, japán)
(35%)], 183 millió különféle pogány nép (11.84%),
— hanem beszélnek a keresztény civilizáció esz-
méinek: a szabadság, egyenlőség és testvériség
eszméinek hódoló művelt emberiségéről, mely
a 450 millió keresztényt foglalja magában s mely
a más vallásúak közül mintegy 50 milliót, a
keresztény eszmének meghódította mintegy 500
milliót, vagyis az őszemberiség egyharmadát
képezik. Ennek a művelt emberiségnek kulturája
a kereszténység hajnalán Palesztinából indult ki,
ezért mondhatjuk ma is:

„Ex oriente lux“ „Keletről jött a világosság“.
Ujabb időben azonban ezen eszmék az egész
világon Európából indultak ki és pedig utóbb
spanyol és francia, legutóbb pedig angol hajókon,
majd vasutakon, s legújabbán a telegraf, a telefon
útján.

Európából: Spanyol-, Francia- és Angol-
országból az ipar és kereskedelem útján indult
ki az európai kultúra előbb az Atlanti és Indiai
Oceánokon át az Indiákon, utóbb az Atlanti
Oceánon át Dél- és Észak-Amerikában,
legutóbb az Indiai és Csendes Oceánokon át
Ausztráliában tett hódításokat. Az európai
kultúra egyes helyeken, mint Észak-Amerikában
a helyi viszonyok folytán erős helyi sajátosságokat
vett fel s így fejlődött ki pl. az amerikai kultúra,
mely bizonyos tekintetben, főképp a vas- és gép-
ipar terén az öreg Európát is túlszárnyalta.
Azonban az őszemnek mindenütt ugyanazok, a
szabadság, egyenlőség és testvériség eszméit a
sajtó mindenütt terjesztí s a gondolat szabadság
jegyében egy közszellemet terjesztett, mely a
művelt emberiséget a műveltség ragyogó gyűrű-
jével övezi körül. Nagyban előmozdították ezen
közszellem terjedését a missziók, melyek a ke-

resztény erkölcsöt, műveltséget az egész vilá-
gon terjesztik. A kereskedelem, a gőzerő, a
villanyosság csodáit szétvitte az egész világon,
s a vízi és szárazföldi gőzökök s a telegraf-
drótok szétviszik az európai kulturát a világ
minden zugába, de nemcsak az ipar termé-
keit, hanem a kereskedelmet és agrikultúrát is
az őszemberiség közkincsévé teszik, sőt a tudom-
ányt, művészetet s ezekkel a társadalmi érint-
kezés formáit is szétviszik a világ minden részébe
és megalkotják mindenütt az elegáns, művelt
uriosztályt.

A társadalmi érintkezés külső modor
alapeleme az elegancia, a jó külső
modor kozmopolitikus sajátossággá fejlődött
az elmúlt XIX. század második felében. Az
elegancia, a jó modor teszi lehetővé a
diplomácia útján az érintkezést a legkülön-
bözőbb fajú és jellegű népek közt, s ma már
találkozunk a mi fogalmaink szerint elegáns
uri emberrel a japánok, kínaiak, szíamiak,
hinduk, arabok, egyiptomiak algériaiak, péruaiak
között is. Az elegancia nemzetközi fogalom-
má vált.

De mi az elegancia?

Az elegancia illedelmes külső modor a szó-
beli és írásbeli érintkezésben, a ruházatban, a
házon kívül és otthon. Az eleganciát megköve-
teljük minden embertől, ki az angoloknál a
„gentleman“ (zséntimen), nálunk az „uri ember“
díszítő jelzőre tart igényt. Az elegancia ma már
nem valamely kizárólagos osztály tulajdona. Le-
het valaki herceg, gróf, milliomas, magasrangu
hivatalnok, generalis, főpap, de elegancia hiával,
s lehet valaki közönséges lateiner: ügyvéd, bíró,
tanár, orvos, pap, katona, hivatalnok, de elegáns
uri ember. Az eleganciát manapság nem a rang,
hanem a külső megje enés a ruházatban és tag-
lejtésekben, a külső modor a szóbeli és írásbeli
érintkezésben, az utcán, a nyilvános társaságban,
a közéletben és otthon a családi tűzhelynél való
viselkedés adja meg az uri embernek. Nagyon

Lajosné, Jankó Ágostonné, dr. Mangold Samuné, dr. Perisics Zoltánné és dr. Györgyevics Milosné. Orvos: dr. Plechl Szilárd

A közgyűlés köszönetet szavazott a nagybecskereki népbanknak 20 koronás adományáért.

Miután jegyzőkönyv hitelesítőül az elnöknő felkérte özv. Steinbach Antalné és dr. Mangold Samunét, a közgyűlés véget ért.

HIREK

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A szabad liceumból. A nagybecskereki szabad liceum vezetősége tegnap kísérletet tett azzal, hogy előadásainak színhelyét áttegye a Munkásképző- és társas-egylet helyiségéből, mely igen sokszor alkalmatlanak bizonyult, alkalmasabb, tágasabb helyiségbe. És a tegnapi előadást látva konstatahatjuk, hogy a kísérlet teljesen sikerült s nem kell tartani attól az aggodalomtól, hogy a szabad liceum eddigi törzsközönsége, a mely az Ellmer-féle vendéglőben szinte otthon érezte magát, elmarad az előadásoktól. Ellenkezőleg a felsőkereskedelmi és polgári iskola disztermébe, hol tegnap tartották a liceális előadást, nemcsak a rendes törzsközönség gyűlt össze és még nagyobb számban mint eddig, de azonkívül más közönséget is gyűjtött össze olyan számban, hogy az iskola hatalmas terme zsúfolásig megtelt. Tegnap este különben dr. Pacséri Karoly kir. tanfelügyelő tartott felolvasást a társadalmi érintkezés formáiról s úgy a felolvasó személyisége, mint a tárgy érdekessége odavonzotta társadalmi életünk színe javát, a szép asszonyok és leányok seregét s a nagy közönség mindvégig feszült figyelemmel hallgatta dr. Pacsérinak a társas élet művészetéről szóló fejtegetéseit, melyek főként abban csúcsosodtak ki, hogy a költséges jourok az igazi társasélet haldoklását jelentik. A magas színvonalon álló felolvasást, melyet lapunk mai tárcájában egész terjedelmében közlünk, a közönség rajos tapsal honorálta, a szabadliceum vezetőségének nevében pedig Knyaskó Lajos igazgató mondott meleg szavakban köszönetet dr. Pacsérinak az élvezetes és tanulságos felolvasásért.

természetes azonban, hogy ez a jó modor, vagyis elegancia otthonosabb az előkelőbb körökben, nálunk a mágnás körökben, mivel mágnás uraink és hölgyeink legnagyobb része megfordul igen gyakran Londonban és Párisban az elegancia tüzpontjaiban, fókusaiban. Azért az elegancia mintaképeit leghamarább fölhaladjuk mágnás körökben. Nem akarom ezzel mondani, hogy mágnásaink közt az elegancia szempontjából kivételet nem találunk. Kivételes esetekben találkozhattunk bizony nem elegans, goromba mágnással is. Ez azonban kivétel. Rendszeresen a mágnás körökben kell az elegancia mintaképeit keresnünk.

A magyar mágnás ur és urnő nyájások és szeretetreméltók mindenkivel szemben, érintkezzenek bárkivel, mivel a két legegansabb nemzet, az angol és francia nemzeti eleganciáját egyesítik magukban. Ezen elegancia alaphangja a legnemesebb altruizmus = önzetlenség, mely minden emberben embertársat látja, kit az emberszeretet tanából kifolyólag szeretünk s kit testvérnek tekintünk, mint a Teremtő Isten, mindnyájunk közös Atyjának gyermekét.

Az elegancia külső nyilvánulásai: 1. a szóbeli és írásbeli érintkezésben a sértést kizáró szeretetteljes beszéd- és írásmód, mely egyforma mindig akár a családi, akár az üzleti, akár a nyilvános, akár a magánérintkezésben; 2. a fejhordozás, szempillantás- hanghordozásban, a taglejtésekben bizonyos bátor és biztos fellépés; 3. a ruházatban a férfiaknál az angol, a nőknél a francia divat követése bizonyos nemes egyszerűség körében; 4. a házon kívül az utcan, a látogatásoknál, a társaságokban bizonyos megszokott előkelő viselkedés; 5. otthon a lakásban bizonyos egészségügyi, esztétikai és gyakorlati szempontok követése.

S ezzel megadtuk a keretét annak a fejtegetésnek, melyben az eleganciáról akarunk szólni.

Hazafias alapítvány. Az Eötvös-utcai iskola tanestülete szombaton tartott értekezletén Bányai Jakab igazgató indítványára elhatározta, hogy az iskola legutóbbi zászlószentelés ünnepé alkalmával fönmaradt feleslegből 200 koronás alapítványt tett a zászlóanya dr. Dellimanics Lajosné főispánné nevére. Ez alapítvánnyal óhajta az iskola tanestülete hálája jeléül Dellimanicsné nevét megörökíteni. Az alapítvány kamataival jutalmazták az évi nyilvános vizsgákon az Eötvös-utcai idegen ajku tanulók közül azokat, akik a magyar nyelvben dícséretes előmenetelt tanúsítanak. — A tanestület egyben azt is elhatározta, hogy megfesteti dr. Dellimanicsné arcképét a tanestület tanácskozó terme számára.

A református egyház közgyűlése. A nagybecskereki református egyház tegnap tartotta közgyűlését élénk érdeklődés mellett. A gyűlés lefolyása kezdettől végig az egyházhöz illő méltósággal, nyugalommal folyt le. Gondnokká egyhangulag megválasztották Wattay Pelbárt Endre takarékpénztári könyvelőt s a lemondott gondnoknak 8 évi fáradságos, lelkiismeretes és buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Presbitereké egyhangulag Kaszás Kálmán pénzügyi titkár és Cseh Elek felső kereskedelmi iskolai tanárt választották meg. Szalai József lelkész egyenként üdvözölte a megválasztottakat. Ezután az egyház számadásait mutatták be s a számvizsgáló bizottság jelentését olvasták fel. Az egyház pénzügyei a legnagyobb rendben és pontosságban vezettetek, s a hívek aldozatkézsége s buzgósága folytán ez évben is szépen gyarapodtak. Harang-alapja 1150 koronával gyarapodott, melylyel a harang-alap 3000 koronára emelkedett. Ennek következtében az egyház tanácsa elérkezettnek látta az időt 3 haragnak beszerzésére, mely 3 harang 4400 koronába kerül a temesvári Novotni cégnél. A beszerzési határozatot az egyházi közgyűlés egyhangulag helybenhagyó tudomásul vette. A harang megrendelő-bizottságba Menezser Lipót főgondnok, Szalay lelkész, dr. Kiss János, dr. Nagy Dezső és Wattay Pelbárt Endre urak választották meg. Özv. Jásóli Dékány Etelkának, az egyház aldozatkezső tagjának, ki legközelebb is 800 koronát ajándékozott az egyház harangjaira, testvérének Dékány Lajosnak, a ref. egyház e régi első tagjának Párisban történt elhunytá felett részvételt fejezte ki a közgyűlés.

Estély. A nagybecskereki uri társaság a főispáni ház öt órai teaínak visszhangjaként pompás estélyt rendezett szombaton a kaszinóban dr. Dellimanics Lajos és neje tiszteletére. Az estély a legkellemesebb és legvidámabb hangulatban folyt le, s végül a fiatalság táncra perdült, amely természetesen reggelig tartott. Az estélyen jelen voltak:

Baaden Károly és neje, Bakálovich Dóra, Bakálovich Plátó, dr. Balás Iván, Bauer Henrik és neje, Beller Antoinette, Benkovich Mihály, Bielek Antal és neje, dr. Billitz Béla és neje, Egyed József esendőrszázados, Filkovic Boldizsar.

Keressük és figyeljük meg az elegancia mintaképeit mágnás körökben. Az igazi mágnás a beszéd- és írásmódban, a megszólításnál a legnagyobb lelkiismeretességgel jár el, mindenkinnek megadja a kellő címezést. Kaszinóbeli tagtársait vagy mint képviselőtársait tegzik, azonkívül mindenkit állása szerint szólít meg és pedig a hivatalnokokat hivatali rangja szerint: Kegyelmes, Méltóságos, Nagyságos és Tekintetes Urannak; a papokat egyházi rangjuk szerint; a katonákat katonai rangjuk szerint; a látemereket foglalkozásuk szerint: Bíró, Ügyvéd, Orvos, Intéző Urnak szólítja; az iparost és kereskedőt neve után Kenderessy vagy Eisenhut urnak; szolgáját, ha bizalmasa, keresztnevével Péternek, ha kevésbé bizalmasa, vezetéknevével Manóssynak szólítja; a nőket, ha asszony, mindig férjének, ha leány atyjának állása szerint szólítja: Kegyelmes, Méltóságos, Nagyságos vagy Tekintetes Asszonynak, ha leány Méltóságos, Nagyságos Kisasszony, Nagysád vagy egyszerűen Kisasszonynak, de nem száll le annyira, mint a fővárosi kereskedő, iparos-segéd, ki Nagysádnak szólítja a cselédet is.

Egy kis epizód jut erre nézve eszembe, melyet gróf Péchy Manó, volt Erdély Gubernátora beszélt el nekem vagy 15 év előtt.

Egy tavaszi nap délelőttjén rendes sétámat végeztem a Duna partján, beszéli az öreg ur. Amint az Eskütréte érek, nagy népesödületet látok. Magam is kíváncsi voltam tudni, mi lehet a csödület oka s egy konyhahölgyet, kinek karján kosár s abban zöldség volt, megszólítottam:

Hallja, lekem, mondja csak, mi történik itten, mért van ez a nagy gabalyodás?

Tudom is én, felelt nekem, a takaréktüzhely regulátora, meglehetősen hetykén.

Alig allok ott néhány másodpercet, egy suszterlegény külséjü, fiatal ember mosolygó ábrázattal közeledik az én konyhahölgyem felé s megszólítja:

Ugyan kedves Nagysád, mondja el nekem, mi történik itten?

(Folytatjuk.)

Franz J. L. Grandjean József és neje, Guggenberger főhd., Hadffy Döme, dr. Haidegger Lajos és neje, Haidegger Valér és Sári, Haidegger Ödön és neje, Hausner Achilles őrnagy és neje, Hertelendy Ferenc és neje, Hertelendy Annus (Párdánybó), dr. Iványi Mór és neje, Jankó Ágoston és neje, Jeszenszky Nándor, Junker János, Kamenszky Árpád százados és neje, Kéler Ákos, Keresztes Aladár és neje, dr. Kis János, Knáb Ádám, Knyaskó Lajos és neje, Kokics A. F. és neje, Kries Emil főhd., Ládai Kálmán és neje, Lászlóffy Ferenc főhd., Lucsics Miklós és neje, dr. Magyar Károly, Makk József és neje, dr. Mangold Samu és neje, Marton Andor és neje, Maurer Gyula, Mayer Rezső és neje, Meska őrnagy és neje, dr. Mihálovits Ödöné, dr. Mihálovits Pista, dr. Nagy Dezső és neje, Nagy Sándor hadnagy, Napholtz Ágoston és neje, Napholtz Rezső és Jenő, dr. Nónay Pál és neje, Oidal Antal és neje, Papp Lilli (Elemér-ről), báró Pászthory Árpádné és leánya, dr. Perisics Zoltán és neje, dr. Pollák Viktor, Popovics Pécsi Szilárd és neje, Reitter Oszkár, dr. Riesz Jakab és neje, Rigó István és neje, Sajó Elemér, dr. Sal Ferenc, Schwarz Margit, Semsey Gyula, Stagelschmidt Jánosné, Stassik Ferenc és neje, dr. Steinbach Béla és neje, Streitmann Antal, Strósz Béla, Stürmer hadnagy, Szalay József, Szilágyi Albert és neje, dr. Szöllőssy Ernő, Thury Mihály, Tomásovics Gyula őrnagy, ifj. Tullies György, dr. Wattay Dezső, Weisz Izidor és neje, dr. Weiterschan József és neje, Weszely Rezső százados és neje.

Az ifjusági egyesület táncestélye. A nagybecskereki ifjusági egyesület szombaton este künön sikerült műkedvelői előadással egybekötött táncestélyt rendezett, a melyen nagyszámú közönség vett részt. Megjelent az estélyen dr. Pacséri Karoly kir. tanfelügyelő, Csapó Kálmán és Czegléd István kir. s. tanfelügyelők, Baaden Károly és Bányai Jakab iskolaigazgatók, a helybeli iskolák tanestületei stb. Az estélyt Bányai Jakab igazgató nyitotta meg, aki üdvözölte a tanfelügyelőt, amit Pacséri szíves szavakkal köszönt meg, kifejezve reményét, hogy az ifjusági egyesület esemétfaja terebélyes tölgygyé nővi ki magát. Ezután grammofon-hangverseny következett, a melynek végetével előadták a „Lepjünk meg őket” című egyfelvonásos vígjátékot, a melyben közreműködtek: Bernhauser Rózsika, Hibácskei Róza és Vragovics Emma kisasszonyok, továbbá Urzó István, Brunet Géza, Pretz Béla, Löbl Márton és Landgraf István egyleti tagok, akik valamennyien talpraesetten játszottak. A műsor egyik legsikerültebb pontja volt Osztie Béla tanító „A beteg zenekar” című szerzeménye, a melyet az ifjusági egyesület dalárdája adott elő nagy tetszés mellett. A tombolajáték után tánc következett, amely a legjobb hangulatban egész a kora reggel órákig tartott. A künön sikerült estélyt Osztie Béla tanító rendezte, aki ismert jó ízlésével és agilitással pompás szórakozást szerzett a közönségnek s e mellett jövedelmet az ifjusági egyesületnek.

Piknik a gimnáziumban. Kedves kis mulatság volt tegnap este a gimnázium tornacsarnokában. A pipiske lányok és a diák-gavallérok piknikje volt az, természetesen a papák és mamák kíséretében s a tágas tornacsarnok ritkán mutatott olyan bájos képet, mint tegnap, mikor a nagyvilágba kilépni készülő lányok és a matura előtt álló ifju gavallérok ropták a táncot aranyos kedvvel, amely azután átszállott a papákra és mamákra és még pedig olyan mértékben, hogy a legvilágosabb reggel vetett csak véget. Jelen voltak:

Asszonyok: Alföldi Edené, Benedek Endrené, Bronts Ernőné, Burget Józsefné, Faur Kornélné, Faur Margit urnő, Grünfelder Antáinné, Hegger Józsefné (Csonopla), Herr Ödönne, Koosné Angella (Nagybánya), Keresztes Aladárné, Králik Lászlóné, Mayer Rezsőné, Mihálovics Lászlóné, Römer Erzsébet urnő, dr. Stassik Ferencné, Szilágyi Gyuláné, Tóth Istvánné, dr. Weiterschan Józsefné, Weisz Izidorné, dr. Wiedorn Adolfné.

Leányok: Burget Róza, Burget Viola, Herr Annus, Keresztes Margit, Mihálovics Juliska, Stassik Zaida, Szabó Rózsika (Tóth), Szefesik Katka (Szolnek), Szilágyi Róza, Tóth Irén, Tóth Ilonka, Weiterschan Ada, Zaka Mátiska.

Nyilvános köszönet. A nagybecskereki Népbank részvénytársulat igazgatósága mint minden évben, úgy ez idén is könyörületessé szíven igyekszik a segítségre szoruló szegényeken segíteni. Így többek közt az „Iskolagyermekbarát”-egyletnek is 20 koronát juttatott szegény iskolagyermeknek tankönyvekkel, írószerekkel, ruházzal és a zord téli időben meleg étellel való ellátása céljából. Fogadjon nevezett bank nemesszerű igazgatósága adományáért ez uton is az egyleti

elnökség leghálásabb köszönetét. — A keresk. ifjak együletének elnöksége ezton fejezi ki hálás köszönetét a nagybecskereki népbanknak az egyesületnek küldött 20 koronás adományért.

— **Befiitott szocialista gyűlés.** Nagybecskereken eddig a szocialisták nem igen adtak életjelt magukról. A szocialista párt budapesti központja azonban igyekezett híveket toborozni Nagybecskereken s egy kis töredéket sikerült is félvezetni hangzatos szólalomokkal, úgy hogy a héten beallított tíz szerb a rendőrkapitányhoz, hogy vasárnap négygyűlést akarnak tartani a vásártéren, ahol egy fővárosi szocialista agitátor fog szónokolni. Be is mutatták a négygyűlés napirendjét, amely a következő pontokból állott. 1. A nép gazdasági és politikai helyzete. 2. Hogyan javítsunk helyzetünkön. A rendőrkapitány a belügyminiszter rendeletére támaszkodva, nem engedte meg a négygyűlést, de azért mégis összegyűlt tegnap délután a vásártéren egy csomó ember, akik között csak néhány nagybecskereki volt, a többiek Écskáról, Aradáról és Érzsébetlakról jöttek. A gyülekezés hírére Reitter Oszkár rendőrkapitány kiment rendőreivel a vásártérré, de erőlyesebb föllépésre nem volt szükség, mert miután a rendőrkapitány fölvilágosította a népet, hogy őket tulajdonképen félvezetik s a szocialista agitátorok kiakarják zsákmányolni, az összegyűlték a legnagyobb rendben szétszözlottak. A „szocialista” gyűlés tehát illetéknépen alapos fiaskóval végződött.

— **Uj hitelszövetkezet.** Tegnap alakult meg az 1898. évi XXIII t.-c. alapján Ferdinándfalva székhellyel ferdinándfalvai, dobricai, illáncsai és kismargittai gazdasági hitelszövetkezet. Az alapszabálytervezetet 120 tag írta alá, a kik összesen 260 üzletrezt jegyeztek 13.000 korona értékben. Az igazgatóságba egyhangulag megválasztották Diklies Milánt, Puskás Máttyást, Preczlik Ferencet, Diklies Arkadiát, Piszárov Mihályt és Todorov Mladent, a felügyelő bizottságba pedig Petrovics Szilárdot, Lalits Mladent és Grozdanity Szvetozart. Az országos központi hitelszövetkezet részéről az igazgatóságba Dr. Szécsy Samu, a felügyelő-bizottságba Nádaszky György nevezetett ki; — elnökgazgató dr. Szécsy Samu, helyettes elnök Puskás Mihály — a felügyelő-bizottság elnöke pedig Petrovics Szilárd lett, — könyvelőnek Schneider Jánost, — pénztárnoknak Zsivkov Lázárt választotta meg az igazgatóság. A jelen alakulás alkalmából nem mulaszthatjuk el felemlíteni, hogy úgy a szövetkezet székhelye, valamint a működési körébe bevont községek lakossága kitünő magatartása, becsületes gondolkodása a szövetkezet vezetését oly férfiak kezébe tette le, a kik valóban hivatottak nemcsak a szövetkezet üdvös eszméjét megvalósítani — hanem annak teljes felvirágzását is biztosítani.

— **Felülfizetés.** A felső-muzslyai földmívelők gazdakörének folyó hó 14-én szépen sikerült bálján a következők fizettek felül: dr. Dellimanics Lajos 2 kor., Jankó Agoston 2 kor., dr. Vinczehidy Ernő 2 kor., Szabó Ferenc 2 kor., dr. Perisics Zoltán 2 kor., Strosz Bela 1 kor., Reitter Oszkár 2 kor., dr. Várady Imre 2 kor. 40 fillér, Jeszenszky Nándor 1 kor., Kertész Márk 1 kor., Gligorievity Joca 2 kor., Hochwarter Károly 1 kor., Horváth Sándor 30 fill., Terzin Zsiva 30 fill., Masa Sándor 20 fillér. Összesen 21 kor. 20 fillér. A felülfizetésekért ez uton mond hálás köszönetet Szezfű Lajos áll. tanító a gazdakör szervezője a rendezőség nevében.

— **Farsang.** Az idei farsangot az eddigi bejelentések szerint a következő mulatságok töltik ki:

Február 15: A német olvasókör táncestélye.

Február 16: Beszeda.

Február 16: A „Harmonia” férfdalkör jux-estélye.

Sport.

× **A torontáli atletikai klub közgyűlése.** Az 1894. évben alakult „Torontáli Athletikai Club” e hó 13-án tartotta X-ik rendes közgyűlését, a nemesebb sportok gyakorlása és művelése iránt érdeklődők élénk részvétele mellett. A klubnak megalakító s 10 éven keresztül buzgó szorgalommal működő s a klub érdekeiért, fáradozó dr. Vinczehidy Ernő m. főjegyző klub elnök megnyitó-beszédében rövid visszapillantást vetve a klubnak tíz évi fennállása és működésére, örömmel konstatalja, hogy a nagy pártolás mellett alakult klub iránti érdeklődés, mely időnként megcsappant, a legutóbbi időben ismét lendületet vett. A tisztviselők és választ-

mányi tagok választása megejtetvén, az eredmény a következő: Elnök dr. Vinczehidy Ernő, alelnök Faur Kornél, titkár Magyaróssy Árpád, művezető Szekesán János, pénztárnok Országh Péter, ellenőr Popovits P. Szilárd, szertárnok Várkonyi József és orvos dr. Heinermann Alajos. Választmányi tagok: dr. Demkó Eadre, dr. Nagy Dezső, Nagy Béla, Rigó Isvan, ifj. Tullits György és dr. Mihálovits István urak. Elhatározta a közgyűlés, hogy a folyó évben: tíz éves fennállásának mintegy megünneplésére Országos jellegű vivó-versenyt rendez, melyen a club vandor-díja — e harmadszori versenyen — a győzőnek véglegesen kiadatik. Ezen orsz. vivó-verseny védnökségének elfogadására clubunk gr. Karácsonyi Jenő v. b. t. t. a szóbeli ígérletét bírja. Végül egyhangu határozattal jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott dr. Perisics Zoltán polgármesternek és a helybeli főgymnázium igazgatóságának, a gymnáziumi tornaesernőknak a klub gyakorló helyiségül való díjtalan átengedéseért és a klub pártolásáért.

TÁVIRATOK

Az orosz-japán háboru.

Harcok Port-Arthur körül.

Budapest, február 15. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Tiencsinből táviratozzák, Port-Arthurnál tegnap újból erős küzdelem volt az oroszok és japánok között. A japánok igen hevesen támadtak, úgy hogy az oroszok vereséggel voltak kénytelenek visszavonulni a kikötőbe. A japánok ágyuzták az erődöt, de azután eltávoztak a tengerre. Hir szerint a japánok több orosz hajót elsüllyesztettek. Egy japán hajót az oroszok megfirtak.

A japánok Koreában.

Budapest, február 15. (A „Torontál” eredeti táv.) Londonból táviratozzák: Mint a Daily Mailnak Port-Arthurból jelentik, a japánok Talievan mellett hatszáz katonát partra szállítottak, akik közül 412-öt a kozákok megölték volna.

Ugyancsak a Daily Mailnek jelentik Niu-Csvangból, hogy a japánok a Duchtöbőlnél nagy csapatokat szállítottak volna partra. Az oroszok engedték őket partraszállani s azután megtámadták őket, de kénytelenek voltak a japánok elől vereséggel visszavonulni.

Budapest, február 15. (A „Torontál” eredeti táv.) Szentpétervárról táviratozzák: Mint Flug tábornok jelenti, Csemulpónál 19000 japán partraszállott. A japánok Csemulpó és Csifu között drótnélküli távirót rendeztek be.

Mint az amerikai lapok jelentik, a csemulpói ütközetben orosz részről 1 tiszt és 40 ember meghalt, 467 megsebesült.

Harc a tengeren.

Budapest, február 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: A bécsi Zeit című lap külön kiadásban jelenti, hogy a vladivosztoiki hajóraj 3 hadihajóját, mikor a hajóraj a csugorói tengerszoroson áthatolni akart, a japánok levegőbe röpítették. A lap szerint ezt a hirt hivatalosan is megerősítették volna, londoni a japáni követségen azonban az oroszok újabbi vereségéről nem tudnak.

Londonból táviratozzák: Tiencsinből érkező jelentések szerint a Liaotnop öbölben az oroszok és japánok között heves tengeri ütközet volt. A japánok hajórajuk fedezésével csapatokat akartak partraszállítani, miközben az orosz hajóraj megtámadta a japánokat. Nagy tengeri ütközet fejlődött ki s mindkét fél súlyos veszteséget szenvedett.

A német császár a japánok ellen.

Budapest, február 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből táviratozzák: A

japánok port-arthuri első támadásakor a német császár táviratot intézett a cárhoz, melyben elítéli a japánokat a háboru megüzenése előtt való támadásokért. A cár válaszában hangoztatta, hogy az orosz hadsereg meg fogja menteni az orosz fegyverek dicsőségét.

A delegációból.

Budapest, február 15. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsből táviratozzák: A magyar delegáció egyesült négyes albizottsága ma délelőtt 10 órakor ülést tartott, melyen a megszállott tartományokra vonatkozó előterjesztéseket vette tárgyalás alá.

Minisztertanács.

Budapest, február 15 (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap délután a miniszterelnöki palotában Tisza István gróf elnöklésével minisztertanács volt.

Főherceg és polgárelány.

Budapest, február 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Mint a „Neues Wiener Journal” írja, Ferdinand Káoly főherceg napok előtt engedélyt kért a királytól, hogy Czuber Bertát oltárhoz vezesse. Udvari körökből eredő hírek szerint a király nem utasította volna el föltétlenül a főherceg kérését, csak azt kívánta, hogy gondolja meg egy évig alaposabban a dolgot s azután terjeszse eleje újból kérését.

Soós bíró elítélték.

Budapest, február 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A törvényszék ma délelőtt 9 órakor hirdette ki az ítéletet Soós bíró bűnyűgében. A bíróság Soóst három évi, Schwarcot pedig két és fél évi fegyházra ítélte.

Határidő-üzlet.

Budapest, február 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyobb mértékben emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1904.)	8.67
Buza (októberre)	8.37
Tengeri (áprilisra 1904.)	5.48
Zab (áprilisra)	5.87
Zab (októberre)	—
Rozs (áprilisra)	6.94
Rozs (októberre)	—

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1903. október hó 1-től.

Érkezik:

- a) A nagybecskereki pályaudvarra
 Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.
- b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zombolyáról, Versezről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
 Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

- a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Versezre: délután 4 óra 45 p.
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
 Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
- b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Temesvár, Versez, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

